T.C.
BATI KARADENİZ KALKINMA AJANSI

ROMANYA TEKNİK ÇALIŞMA ZİYARETİ RAPORU

25-29 MAYIS 2014

BATI KARADENİZ
KALKINMA AJANSI
West Black Sea Development Agency

GİRİŞ

T.C. Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı (BAKKA) Yönetim Kurulu Üyeleri ve Ajansımız uzmanlarından oluşan bir heyet tarafından 25-29 Mayıs 2014 tarihleri arasında Romanya'ya yönelik olarak bir teknik çalışma ziyareti gerçekleştirilmiştir. Heyette bulunanların ismi aşağıda verilmiştir.

Zonguldak Valisi	Ali KABAN
Zonguldak Belediye Başkanı	Muharrem AKDEMİR
Zonguldak İl Genel Meclis Başkanı	Vacit DURDUBAŞ
Bartın İl Genel Meclis Başkanı	Kenan DURSUN
BAKKA Genel Sekreteri	Faruk TEZEL
BAKKA Zonguldak YDO Koordinatörü	Onur ÇAĞLAR
BAKKA Karabük YDO Koordinatörü	Sakin EREN
BAKKA Bartın YDO Koordinatörü	Mete Kaan NAMAL
BAKKA Uzman	Ümran ÖZTÜRK
BAKKA Uzman	Ahmet Kubilay ÇAĞLI
BAKKA Uzman	Fethullah TATLILIOĞLU
BAKKA Destek Personeli	Muhammed TEMLİ

Romanya Teknik Çalışma Ziyaretinin organize edilme nedenleri aşağıda sıralanmaktadır:

- TR81 Düzey 2 Batı Karadeniz Bölgesinin (Zonguldak, Karabük, Bartın) Karadeniz'e sınırı bulunan ülkeler ile uluslararası ikili kurumsal işbirliklerinin geliştirilmesi,
- Bölgenin Romanya'ya yönelik dış ticaretinin artmasını tetikleyecek çalışmalar için ön görüşmelerin yapılması,
- 19 Mart 2014 tarihinde altyapı yapım ihalesi gerçekleştirilen Filyos Limanı'nın faaliyete geçmesini takiben Zonguldak ve bölge illerinde yaşanması muhtemel değişim ve dönüşüme ilişkin olarak Karadeniz'deki en büyük limanlarından biri olan Köstence Limanının yerinde incelenmesi,
- Köstence Limanı'nın Dobruca bölgesine sosyo-ekonomik etkilerinin yerinde incelenmesi,
- Romanya'da iş ve yatırım imkânlarının yerinde incelenmesi,
- Ukrayna'da yaşanan son gelişmelerin Batı Karadeniz bölgesini özellikle denizyoluyla gerçekleştirilen dış ticaretini olumsuz etkilemesi sebebiyle bölgemiz dış ticareti için Karadeniz'de alternatif ticari ortak ülkelerle ikili ilişkilerin geliştirilmesi.

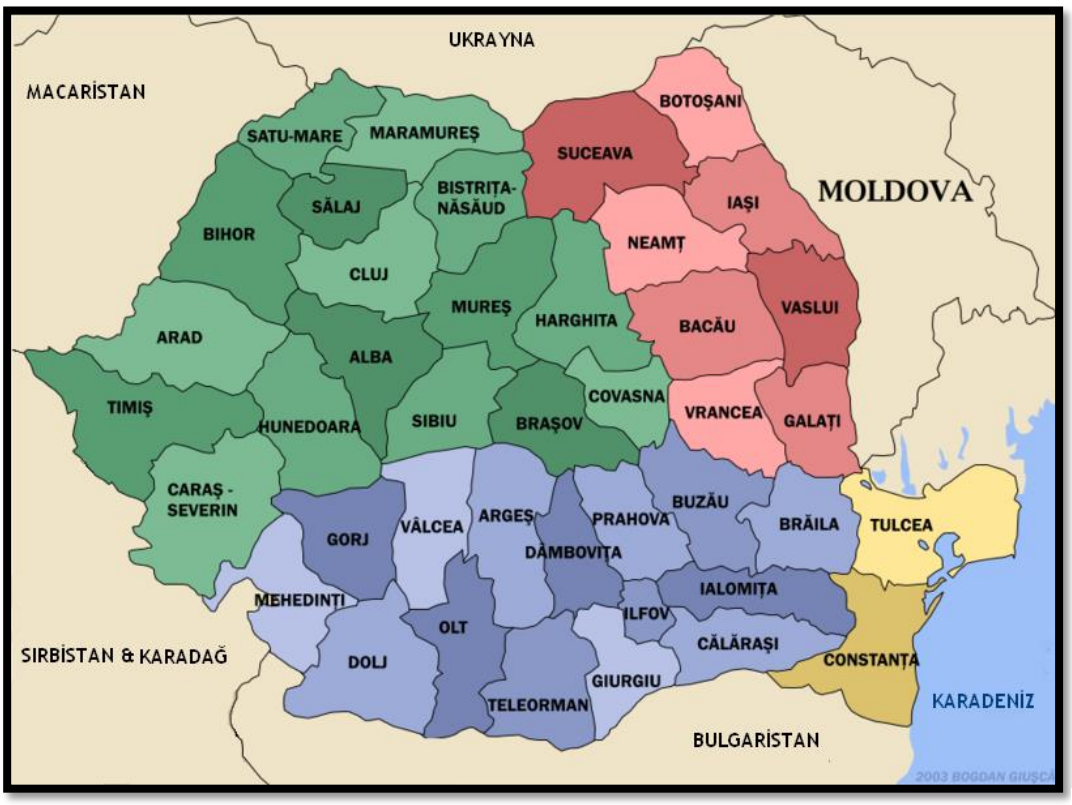
ROMANYA TEKNİK ÇALIŞMA ZİYARETİ PROGRAMI

25 Mayıs 2014 Pazar	
	Havayolu ile İstanbul, Türkiye'den kalkış – Köstence, Romanya'ya varış
26 Mayıs 2014 Pazartesi	
	T.C. Köstence Başkonsolosluğu Ziyareti
	T.C. Köstence Ticaret Ataşeliği
	Dobruca Türk İş Adamları Derneği
	Köstence Valiliği
	Köstence Liman Müdürlüğü ile Toplantı ve Limanda Saha Ziyareti
27 Mayıs 2014 Salı	
	Köstence Ticaret ve Sanayi Odası Ziyareti
	Sanayi, Ticaret, Ulaştırma ve Tarım Odası güney-Doğu Bölgesi Kalkınma Ajansı
	Karayolu ile Köstence'den çıkış – Bükreş'e varış
28 Mayıs 2014 Çarşamba	
	T.C. Bükreş Büyükelçiliği
	T.C. Bükreş Ticaret Müşavirliği
	Bükreş Ticaret ve Sanayi Odası
29 Mayıs 2014 Perşembe	
	Romanya Türk İş Adamları Derneği
	Bükreş Belediye Başkanlığı
	Türk Şehitliği Ziyareti
	Havayolu ile Bükreş, Romanya'dan kalkış- İstanbul, Türkiye'ye varış

ROMANYA ÜLKE KİMLİĞİ

Devletin Adı	ROMANYA
Başkenti	BÜKREŞ
Yönetim Biçimi	CUMHURİYET (Çok partili demokratik)
Resmi Dili	ROMENCE
Dini	HRİSTİYAN (Ortodoks)
Para Birimi	RON (Kaydi para), Lei (nakdi para)
Yıllık Ortalama Döviz Kuru (Bir dolar karşılığı)	3,0486 (2011)
Yüzölçümü	238.391 km²
Nüfus (INSSE 2012 İstatistik Yıllığı)	21,354 milyon
Kadın	10,961 milyon (%51,4)
Erkek	10,392 milyon (%48,6)
Yıllık nüfus artışı (0/00)	- % 0,18 (-38.661 kişi)
Nüfus Yoğunluğu (kişi / km2)	89,5
Mesai Saatleri ve Günleri	09.00-17:00 Pazartesi-Cuma
Büyük Kentler	Bükreş (başkent), Braşov, Timişoara, Köstence, Iaşi, Cluj-Napoca, Arad
Limanlar	Köstence, Mangalia
Türkiye ile Saat Farkı	Yok
Haftalık Çalışma Saati (Ortalama)	40
Resmi Tatil Günleri	1 - 2 Ocak – Yılbaşı
Milli, Dini, vb. tarihleri	8 - 9 Nisan – Paskalya 1 Mayıs – İşçi Bayramı 4 Haziran – Rusalii (Dini Bayram) 1 Aralık – Milli Gün 25 - 26 Aralık – Noel
Uluslararası Telefon Kodu	+40

:

TEMEL GÖSTERGELER

DEMOGRAFİK VERİLER	
Toplam Nüfus	20.020.074
Kadın Nüfusu	% 51.4
Erkek Nüfusu	% 48.6
Başkent Bükreş'in Nüfusu	2.067.545
Kentsel ve Kırsal Nüfus Oranları	% 54 - % 46
Yaş Grupları	0 - 14 Yaş % 15,9, 15-24 Yaş % 12,3, 25-64 Yaş % 55,7, 65+ Yaş % 16.1
Ortalama yaşam süresi	72,2 (Genel), 68,5 (Erkek), 76,3 (Kadın)
Nüfus artış oranı	-%7 (2002 ve 2011 yıllarında yapılan nüfus sayımı sonuçlarına göre)
Başlıca Etnik Gruplar	Romen % 88,9, Macar % 6,5, Roman % 3,3, Ukraynalı % 0,3, Alman % 0,2, Türk-Tatar % 0,2, Rus % 0,1, Diğer % 0,5.
Başlıca Dini Gruplar	Ortodoks % 86,5, Roman Katolik % 4,6, Protestan %3,2, Pentakostal %1,9, diğer % 3,8
Eğitim Durumu (10+ Yaş)	% 44,2 ilk ve orta öğretim % 41,4 lise ve mesleki eğitim % 14,4 yükseköğretim

Ülkenin Siyasi Yapısı

SİYASİ YAPI	
Siyasal sistem	Çok partili, iki kamaralı meclis
Yürürlükteki Anayasa	8 Aralık 1991. Söz konusu anayasa üzerinde AB ile uyum çalışmaları a çerçevesinde değişiklik yapılmıştır. Referandumla halk oylamasına sunulan anayasa değişikliği 29 Ekim 2003 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanarak a yürürlüğe girmiştir.
Seçim sistemi	Genel seçimler: Tek turlu dar bölge sistemi
Seçme yaşı	18
Seçilme yaşı	Temsilciler Meclisi ve yerel yönetimler için: 23 Senato ve Devlet Başkanlığı için: 35
Devlet Başkanı	Traian Basescu
Senato Başkanı	Călin Constantin Anton Popescu-Tariceanu (Bağımsız)
Temsilciler Meclisi Başkanı	Valeriu Ştefan Zgonea (Sosyal Demokrat Parti-PSD)
Başbakan	Victor-Viorel Ponta (Sosyal Demokrat Parti-PSD)
Yüksek yargı organları	Anayasa Mahkemesi, Yargıtay
Resmi dil	Romence

SİYASİ PARTİ GRUPLARI, LİDERLERİ VE PARLAMENTER SAYISI				
Parti Adı	**Genel Başkanı**	**Milletvekili Sayısı**	**Senatör Sayısı**	**Parlamenter Sayısı**
Sosyal Demokrat Parti (PSD)	Victor- Viorel Ponta	176	79	255
Ulusal Liberal Parti (PNL)	Crin Antonescu	94	49	143
Demokratik Liberal Parti (PDL)	Vasile Blaga	36	20	56
Muhafazakâr Parti (PC)	Daniel Constantin	17	7	24
Dan Diaconescu'nun Halk Partisi (PPDD)	Dan Diaconescu	21	-	21
Romanya Macarları Demokratik Birliği (UDMR)	Kelemen Hunor	18	8	26
Ulusal Azınlık Temsilcileri	-	17	-	17
Bağımsızlar	-	23	8	31
TOPLAM		**402**	**171**	**573**

EKONOMİK VERİLER [1]

GSYİH	630 milyar Ron (2013) (yaklaşık 140 milyar Euro)
GSYİH büyüme oranı	% 3,5 (2013) % 0,8 (2012)
Kişi Başına düşen GSYİH	6.950 Euro (2013)
Asgari ücret	850 Ron (yaklaşık 190 Euro)
Doğrudan yabancı yatırımlar (FDI)	282 milyon Avro (Ocak-Şubat 2014, bir önceki yılın aynı dönemine göre % 35,6 artış) 2,4 milyar Euro (2013 ilk 11 ay) (bir önceki yılın aynı dönemine göre % 22,3 artış)
Toplam dış borç	Uzun vadeli: 76,55 milyar Euro (Şubat 2014) Kısa Vadeli: 17,53 milyar Euro (Şubat 2014) Toplam: 94,08 milyar Euro (Şubat 2014)
Cari Açık	1,5 milyar Euro (2013) 5,84 milyar Euro (2012)
Kamu borcunun GSYİH'ye oranı	% 38,7 (2013 Ekim) % 37,9 (2012)
Yıllık enflasyon oranı:	% 2,2 (Nisan 2014) %3,2 (2013)
İşsizlik oranı:	% 7,2 (Mart 2014) (724.000 kişi) % 6,7 (Şubat 2013)
İşgücüne Katılım Oranı	% 59,7 (Erkek: 66,8; Kadın: 52,6) (9.970.000 kişi)
İşgücü artış oranı	% 0,2 (2013)
Bütçe açığı	900 milyon Ron (yaklaşık 200 milyon Euro) (2014 ilk 3 ay) 15,77 milyar Ron (yaklaşık 3,52 milyar Euro) (2013) 14,8 milyar Ron (yaklaşık 3,38 milyar Euro) (2012)
Bütçe açığının GSYİH'ye oranı	% 0,14 (2014 ilk 3 ay) % 0,67 (2013 ilk 3 ay), % 2,5 (2013) % 2,5 (2012)
Romanya'nın toplam dış ticareti:	17,11 milyar Euro (2014 ilk 2 ay) 104,86 milyar Euro (2013) 99,6 milyar Euro (2012)

[1] Kaynak: EUROSTAT, Dünya Bankası, Romanya Ulusal İstatistik Enstitüsü, Romanya Merkez Bankası, Romanya Çalışma Bakanlığı

Romanya’nın ihracatı	8,27 milyar Euro (2014 ilk 2 ay, bir önceki yıla göre % 9,2 artış) 49,6 milyar Euro (2013) (% 10 artış) 45,0 milyar Euro (2012)
Romanya’nın ithalatı	8,84 milyar Euro (2014 ilk 2 ay, bir önceki yıla göre % 9,4 artış) 55,26 milyar Euro (2013) (% 1 artış) 54,7 milyar Euro (2012)
Dış ticaret açığı	- 0,57 milyar Euro (2014 ilk 2 ay) - 5,66 milyar Euro (2013) (% 41 azalma) - 9,7 milyar Euro (2012)
Romanya'nın en fazla ihracat yaptığı ülkeler	AB ülkeleri (% 69,6), Türkiye (%6,2), Rusya Federasyonu (%2,3), Ukrayna (1,8), ABD (%1,8)
Romanya'nın en fazla ithalat yaptığı ülkeler	AB ülkeleri (%75,7), Çin (%4,6), Kazakistan (% 4,2), Rusya Federasyonu (% 3,8), Türkiye (% 3,5)

TÜRKİYE – ROMANYA DIŞ TİCARETİ (MİLYAR EURO) (EUROSTAT verileri)						
YIL	Romanya'nın İhracatı (€)	Fark %	Türkiye'nin İhracatı (€)	Fark %	Toplam Hacim (€)	Fark %
2003	0, 798	30,6	0, 815	37,8	1,613	34,1
2004	1,323	65,7	1,091	33,9	2,414	49,6
2005	1,761	33,1	1,574	44,3	3,335	38,2
2006	1,994	13,2	2,010	27,7	4,004	20,1
2007	2,071	3,9	2,766	37,7	4,838	20,1
2008	2,195	5,9	2,762	-0,2	4,957	2,3
2009	1,452	-33,8	1,461	-47,1	2,913	-41,2
2010	2,604	79,3	1,721	17,8	4,325	48,5
2011	2,787	7,0	1,903	10,6	4,690	8,4
2012	2,454	-11,9	1,836	-3,5	4,290	-8,5
2013	2,545	3,7	1,870	1,8	4,416	2,9

Romanya'ya belli başlı ihraç maddelerimiz: Otomotiv yedek parçaları, taşıt araçları, demir çelik ürünleri, tarım ürünleri, makine sanayi ürünleri.

Romanya'dan belli başlı ithal maddelerimiz: Demir çelik hurdası, demir çelik mamulleri, işlenmiş petrol ürünleri, taşıt araçları, telefon cihazları, otomotiv yedek parça, ayçiçeği tohumu, kimyasal gübre.

Romanya'daki Türk Yatırımları[2]

Romanya'da kayıtlı Türk şirket sayısı 12.858'dir. Bu şirketlerden 7.000'i aktif olarak çalışmaktadır. Söz konusu şirketlere ilişkin kayıtlı sermaye miktarı 591 Milyon Dolardır. Romanya'da toplam yabancı yatırımların %1,22'si Türk yatırımcılar tarafından gerçekleştirilmektedir. Türk şirketlerinin 2013 yılı cirosu 5 Milyar Euro'nun üzerindedir. Türk yatırımcıları Romanya'da sayı olarak 3'üncü, sermeye olarak 16'ıncı yabancı yatırımcı grubudur.

[2] Söz konusu bilgiler Romanya Türk İş Adamları Derneği'nden temin edilmiştir.

BAKKA HEYETİNİN ROMANYA'DAKİ TEMASLARI

KÖSTENCE'DEKİ TEMASLAR (25-26-27 Mayıs 2014)

Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı heyetinin Romanya Teknik Çalışma Ziyareti programı İstanbul'dan Köstence'ye gerçekleştirilen uçuş ile başlamıştır. 25 Mayıs Pazar günü heyetimiz Köstence'de Köstence Ticaret Ataşeliğimiz ve Köstence Başkonsolosluğumuz yetkilileri tarafından karşılanmış, ardından Köstence'de gerçekleştirilen kültür turu kapsamında heyete eşlik eden rehber aracılığı ile Romanya tarihi, Romanya'nın sosyo-kültürel özellikleri ve Türkiye ile ilişkileri hususunda bilgilendirilmişlerdir.

T.C. Köstence Başkonsolosluğu Ziyareti (26.05.2014)

Heyetimizin 26 Mayıs 2014 Pazartesi günü programı T.C. Köstence Başkonsolosluğu ziyareti ile başlamıştır. T.C. Köstence Başkonsolosluğunda heyetimizi Başkonsolos Sayın Ali BOZÇALIŞKAN karşılamış, gerçekleştirilen görüşmede Köstence Ticaret Ataşesi Sayın Sezen LEVENTOĞLU ve ataşelik personeli ile Dobruca Türk İşadamları Derneği Başkanı Zeki UYSAL ve ekibi de hazır bulunmuşlardır.

T.C. Köstence Başkonsolosumuz Ali BOZÇALIŞKAN tarafından Romanya ve Köstence hakkında heyetimize bilgi verilmiştir:

T.C. Köstence Başkonsolosluğu 09 Mayıs 1924 tarihinde faaliyete geçmiştir ve ülkemizin Romanya'daki tek muvazzaf başkonsolosluğudur. Başkonsolosluğun görev bölgesi ise Köstence (Constanta), Calaraşi (Kalaraşi), Galati (Kalas), Braila (İbrayil), ve Tulcea (Tulça) illerini kapsamaktadır.

Köstence'nin toplam nüfusu 630.679'dur. Köstence'de Romanya İçişleri Bakanlığı'nın 2013 verilerine göre 1.064 vatandaşımız, 21.014 Türk ve 19.720 Tatar soydaşımız yaşamaktadır. 120 kişi de öğrenim amaçlı olarak oturum iznine sahiptir.

T.C. Köstence Başkonsolosluğu bünyesinde Din Hizmetleri Ataşeliği ile Ticaret Ataşeliği hizmet vermektedir. Din Hizmetleri Ataşeliği 1998 yılında, Ticaret Ataşeliği ise 2012 yılının Ekim ayında faaliyete geçmiştir.

Zonguldak Valimiz Sayın Ali KABAN heyetimiz adına yaptıkları konuşmalarında Köstence Limanı'nın Karadeniz'deki karşılığının Filyos Limanı olacağı belirtilmiş; İzmir Çandarlı, Mersin Limanları ile birlikte Filyos limanının Türkiye'nin 3 temel limanından birisi olacağını ifade edilmiştir. Yaklaşık 4 yıl içerisinde tamamlanması planlanan Filyos Limanı'nın, Ankara Sincan Lojistik merkezi ile yapılması planlanan hızlı tren hattı projesi tamamlandığında Anadolu ve Ortadoğu'nun Karadeniz'e açılan kapısı olacağı ve Köstence Limanı'nı kullanarak Avrupa'nın içlerine kadar ulaşımın sağlanacağını belirtmiştir.

Gerçekleştirilen görüşme karşılıklı hediye takdiminin ve hatıra fotoğrafı çekilmesinin ardından sona ermiştir.

Köstence Valiliği Ziyareti (26.05.2014)

Heyetimizin 26 Mayıs Pazartesi günü programında ikinci durağı Köstence Valiliği olmuştur. Bu ziyarette heyetimizi Köstence Valisi Sayın Radu Volcinschi karşılamıştır. Ziyaret kapsamında yapılan toplantıda ayrıca Türk Soydaşımız Vali Yardımcısı Sayın Mustafa Levent Accoium ve Tatar Soydaşımız Vali Yardımcısı Sayın Petrică Munteanu da yer almışlardır.

Gerçekleştirilen toplantıda Sayın Vali ve Vali Yardımcıları sırayla söz alarak heyetimizin gerçekleştirdiği ziyaretten duydukları memnuniyeti dile getirmişlerdir. Toplantıda Köstence Büyükşehir Belediyesi çerçevesinde yer alan Uluslararası İlişkiler ve Aktiviteler Düzenleme Müdürlüğü İcra Müdürü Dan Georgescu, Taşımacılığa Uygun Kanallar İdaresi Müdürü Leila İonuz, Ticaret, Sanayi, Ulaştırma ve Tarım Odası Fuarlar ve Sergiler Departmanı Müdürü de hazır bulunmuştur.

Zonguldak Valimiz Sayın Ali KABAN heyetimiz adına yaptıkları konuşmalarında yapımına başlanacak olan Filyos Limanı ve Filyos Karma Endüstri Bölgesi ile Köstence Limanı'nın karşılıklı ticari ilişkileri üzerinden önümüzdeki dönemde kurumsal ve ticari ikili ilişkilerinin geliştirilmesi ve işbirliklerinin kurulması gerekliliğine değinmiş, karşılıklı görüşmelerin devam etmesi hususunu vurgulamıştır.

Gerçekleştirilen toplantı karşılıklı hediye takdiminin ve hatıra fotoğrafı çekilmesinin ardından sona ermiştir.

Köstence Liman Müdürlüğü ile Toplantı ve Saha Ziyareti (26.05.2014)

26 Mayıs Pazartesi günü öğleden sonra heyetimiz Köstence Limanı'na hareket etmiştir. Heyetimizi Liman yetkilileri karşılamış ve Liman hakkında brifing vermişlerdir.

Liman Dış İlişkiler Birimi Başkanı Sayın Simona LASCU'nun verdiği bilgilere göre; Köstence Limanı 1896 yılında faaliyete geçmiştir. Kuzey ve Güney Liman olarak iki bölümden oluşan Limanın Kuzey kısmı 1960 yılına kadar inşa edilmiş, Güney kısmı ise 1960 yılından itibaren inşa edilmeye başlanmıştır. Su ve Kara kısımlarının toplam alanı 4.000 hektar civarındadır. 7 metre ile başlayan 19 metreye ulaşan derin suları ve Tuna Nehri'ne bağlanan doğal konumundan dolayı Karadeniz'deki ve Asya ile Karadeniz arasındaki bütün doğrudan hatlardaki başlıca konteyner merkezidir.

Liman şu anda Ulaştırma Bakanlığı'na bağlıdır. Son günlerde Belediye hisselerinin artırılarak Limanın Belediye'ye bağlanması tartışmaları sürmektedir. Liman Avrupa'nın 3 önemli ulaşım koridoruna bağlı bulunmaktadır. III, VII ve IX No'lu koridorlar üzerinden Avrupa'nın birçok noktasına gemiler rahatlıkla ulaşım sağlayabilmekte olup, bu bağlantılar sayesinde Köstence Limanın ticaret hacmi her geçen gün daha da artmaktadır.

Köstence limanı, yılda 100 milyon ton kargo yükleme-boşaltma kapasitesi ve 140'ı faaliyette olmak üzere 156 palamar yeriyle hem bir deniz hem de nehir limanıdır. Her gün, kargo yüklemek veya boşaltmak işlemleri için bekleyen 220'den fazla nehir gemisi limanda bulunmaktadır. Limanın Tuna Nehri ile bağlantısı Tuna-Karadeniz kanalıyla sağlanmaktadır. Bu bağlantı, Köstence limanının en güçlü yanlarından birini oluşturmaktadır.

Tuna Nehri, en avantajlı taşımacılık hatlarından biridir ve Avrupa'daki yoğun demiryolu ve karayolu taşımacılığına etkin bir alternatiftir.

2014 yılında Ukrayna'da başlayan siyasi sorunlar nedeniyle Köstence Limanı'na olan ilgi artmıştır. Limandaki tüm terminallere tren yolu bağlantısı bulunmaktadır. Yeni yapılan bir ihale ile limanın Bükreş otoyoluna bağlantısının gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. Limanda yapılan inşaat çalışmalarından çıkan malzemenin depolanması ile oluşmuş bir de Suni ada bulunmaktadır. Bu suni ada üzerine yeni Konteyner Terminalleri yapılacaktır. Kuzey rıhtımın ise 1 km daha uzatılması planlanan çalışmalar arasında yer almaktadır.

Köstence limanı konteyner hacmi açısından liderliği elinde bulundurmaktadır. Liman operatörleri özel şirketlerdir. Binlerce acente ve kargo firması hizmet vermektedir. Limanda yapılan işlemlerin üzerinden gümrük vergisi alınmamaktadır. Limanın 100.000 yolcu kapasitesi bulunmaktadır. 2013 yılında 57 yolcu gemisi gelmiştir.

Gerçekleştirilen toplantı karşılıklı hediye takdiminin ve hatıra fotoğrafı çekilmesinin ardından Köstence Limanında saha ziyareti ile sona ermiştir.

Köstence Ticaret ve Sanayi Odası Ziyareti (27.05.2014)

Romanya teknik çalışma ziyaretinin üçüncü gün programı Köstence Ticaret ve Sanayi Odası ziyareti ile başlamıştır. Heyetimizi Köstence Sanayi Odası Başkan Yardımcısı Ion Danujt JUGANARU ve Andrian MIHEI karşılamış, heyetimizle yapılan toplantıda Başkonsolos Sayın Ali BOZÇALIŞKAN, Köstence Ticaret Ataşesi Sayın Sezen LEVENTOĞLU ve Dobruca Türk İşadamları Derneği Başkanı Zeki UYSAL da hazır bulunmuştur.

Toplantıda Ion Danujt JUGANARU heyetimizi selamlayarak başladığı konuşmasında Köstence'de bulunan Türk varlığından ve yapılan yatırımların da gösterdiği üzere bu varlığın öneminden bahsetmiş, akabinde Köstence'nin ekonomik yapısıyla ilgili kısa bir sunum gerçekleştirmiştir. JUGANARU, Zonguldak Ticaret ve Sanayi Odası ile sınır ötesi işbirliği kapsamında Köstence TSO'nun koordinatörlüğünü yaptığı bir proje yürüttüklerinden, söz konusu proje ile 7 ülkede iletişim noktaları oluşturulduğundan ve proje kapsamında Türkiye'den Zonguldak'ın yanı sıra Trabzon'un da ortaklar arasında yer aldığını eklemiştir.

Heyetimize yapılan sunumda AB üyesi olan Romanya'nın Türk işadamlarına kapılarını açtığından, Romanya'da kurulan şirketlerin artık tamamıyla AB firması olmasının öneminden bahsedilmiştir. Daha önce Köstence'den Türkiye'ye feribot seferlerinin yapıldığına değinilerek mevcut durumda duran bu seferlerin yeninden başlatılmasının önemine vurgu yapılmıştır. Köstence'nin tarım ve turizm açısından da önemli bir bölge olduğundan, bölgede restoran, otel almak isteyen Türk işadamlarına konuyla ilgili yardımcı olunabileceğinden bahsedilmiştir. Şehirde yapılan tarım fuarlarına Türk firmalarının yeterli katılım göstermediğine değinilmiş, bölgede Türk ürünlerinin kalitesine karşı önyargının kırılması için gerekli olan çalışmaların yapılması gerektiğini belirtmiştir.

Andrihan MIHEI de aynı şekilde ülkede ve bölgedeki Türk-Tatar varlığından, bu varlığın resmi olarak parlamentoda ve iki vali yardımcısı ile de Köstence'de siyasi olarak temsil edildiğinden bahsetmiştir. Köstence Limanın Türkiye'ye açılan bir kapı olduğu, kendilerinin de eski bir askeri personel ve armatör olarak Türkiye ve Türk insanı ile iyi ilişkiler içerisinde olduğunu dile getirmiştir ve Türklerden gelen taleplerin yerli işadamlarına iletileceği ifade edilmiştir.

Başkonsolos Sayın Ali BOZÇALIŞKAN, heyetimizi kabul ettikleri için yetkililere teşekkür ettikten sonra, Türkiye'nin bölgeye verdiği önemden ve bu önemi göstermesi açısından konsolosluğumuz ve ticaret ataşeliğimizin faaliyetlerinden bahsetmiştir. Türk yetkililerin bölgede yer alan ticaret olanaklarını yerinde görmeleri için bu tarz ziyaretleri teşvik ettiklerinden, karşılıklı fırsatların kazanca dönüştürülmesi gerektiğinden bahsetmiştir. Romanya'nın enerji fazlasına, tarımsal makinalar pazarı için geniş tarım arazilerine ve eğitim ihtiyacı olan büyük bir hizmet sektörüne sahip bir ülke olduğunu, Türkiye ile bu konularda karşılıklı ilişkilerin gerçekleştirilebileceğini ifade etmiştir.

BAKKA Genel Sekreteri Sayın Faruk TEZEL, Türkiye'de kalkınma ajanslarının yapılanmaları, Ajansların görev ve yetkileri ve TR81 Batı Karadeniz Bölgesi hakkında bilgilendirme yapmıştır.

Zonguldak Valisi Sayın Ali KABAN da ajansların birer çatı kuruluş olduklarından, bahsederek BAKKA'nın kendi birimleri içinde altyapı çalışması yaparak Başkonsolosluk vasıtasıyla ilişkilerin güçlendirilebileceğini ifade etmiştir. Sayın Valimiz Ali KABAN'ın teşekkür konuşmalarının ardından toplantı karşılıklı hediye takdimi ve hatıra fotoğrafı çekilmesi ile sona ermiştir.

Sanayi, Ticaret, Ulaştırma ve Tarım Odası Güney-Doğu Bölgesi Kalkınma Ajansı ile Toplantı

Heyetimizin 27 Mayıs Salı günü programındaki ikinci ziyaret kapsamında Sanayi, Ticaret, Ulaştırma ve Tarım Odası Güney-Doğu Bölgesi Kalkınma Ajansı yetkilileriyle Dobruca Türk İşadamları Derneği'nde dernek yetkililerinin de katılımları ile bir toplantı yapmıştır. Toplantıya heyetimizin yanında iş adamları derneği başkanı Zeki UYSAL ve ajans yetkilisi Luminita MIHAILOV eşliğinde diğer yetkililer katılmıştır.

Sanayi, Ticaret, Ulaştırma ve Tarım Odası Güney-Doğu Bölgesi Kalkınma Ajansı Müdürü Luminita MIHAILOV, Romanya'da 8 bölgede 8 ajans olduğunu, bir bölgede ortalama 3 milyon kişinin yaşadığını, STK yapılanması olan ajansların devlet kurumlarından sonra geldiğini, AB fonları için Brüksel'deki örnek projeleri gerçekleştirmek için 1999'da ön üyelik fonlarını kullanmak üzere kurulduklarını ifade etmiştir. Ajans bünyesinde ortalama 20 kişi çalıştığını, KOBİ'ler için 200.000 Euro destek verdiklerini, ödemelerin ajans vasıtasıyla değil de doğrudan bakanlık eliyle yapıldığını, ajansların iki senede bir bakanlık ile pazarlık yapıp sözleşme imzaladığını ve bu sözleşme kapsamında bakanlığın ajansı denetlediğini eklemiştir. Sağlanan finansman desteklerinin %85'inin AB, %15'inin Romanya kaynaklarından, ajansın bütçesinin ise %80'inin AB desteğinden %20'sinin de ajansın kendi yaptığı projelerden karşılanmakta olduğunu ifade etmiştir.

Romanya'da kalkınma ajanslarının bölge şehirlerinde birçok ofisi bulunmaktadır ve Köstence merkezinde 3 ofis kurulu bulunmaktadır.

BAKKA Genel Sekreteri Sayın Faruk TEZEL, Türkiye'de kalkınma ajanslarının yapılanmaları, Ajansların görev ve yetkileri ve TR81 Batı Karadeniz Bölgesi hakkında bilgilendirme yapmıştır. Ayrıca iki ajans yapısı arasındaki benzerliklerden ve farklılıklardan söz etmiştir.

Toplantı önümüzdeki dönemde gerçekleştirilebilecek işbirliklerine ilişkin iyi niyetlerin sunulmasını takiben karşılıklı hediye takdiminin ve hatıra fotoğrafı çekilmesi ile sona ermiş, ardından heyetimiz öğle yemeklerinde Dobruca Türk İşadamları derneği ile Köstence'deki temaslara, Türkiye ve bölgemiz ile Romanya arasındaki ikili ticari ilişkilerin mevcut durumuna ilişkin görüş alışverişinde bulunmuştur.

Köstence'de programlanan resmi temasların ardından Din Hizmetleri Ataşesi Sayın Aytekin AKÇİL eşliğinde Mecidiye bölgesine gidilerek Mecidiye Abdülhamit Camii ziyaret edilmiştir. Ardından heyetimiz planlanan görüşmelerini gerçekleştirmek üzere karayolu ile Bükreş'e hareket etmiştir.

BÜKREŞ'TEKİ TEMASLAR (27-28-29 Mayıs 2014)

Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı heyetinin Bükreş'teki temasları Köstence'de karayolu ile yapılan yolculuğun ardından T.C. Bükreş Ticaret Müşaviri Sayın Bahadır NECAT beyin heyetimizi karşılaması ve birlikte alınan akşam yemeği ile başlamıştır. Yemekte Romanya ile Türkiye'nin ticari-ekonomik ilişkileri hakkında ticaret müşavirimiz heyetimize ön bilgi vermiştir.

T.C. Bükreş Büyükelçiliği Ziyareti (28 Mayıs 2014)

Romanya teknik çalışma ziyaretinin üçüncü gününde programımız Romanya'nın başkenti Bükreş'te devam etmiştir. Heyetimizin ilk resmi ziyareti T.C. Bükreş Büyükelçiliği'ne yönelik olarak gerçekleşmiştir. Heyetimizi Büyükelçi Sayın Ömer ŞÖLENDİL resmi konutlarında karşılamış, yapılan görüşmede T.C. Bükreş Ticaret Müşaviri Sayın Bahadır NECAT Bey de hazır bulunmuştur.

Büyükelçi Sayın Ömer ŞÖLENDİL, heyetimize yönelik hoş geldin konuşmalarından sonra büyükelçiliğin kuruluşu, Bükreş ve Romanya'nın Türk tarihindeki yeri, Türk-Romen ilişkilerinde güncel durum ve Romanya'da yerleşik Türk işadamları hakkında bilgi vermiştir.

Heyetimizi temsilen Zonguldak Valisi Sayın Ali KABAN da heyetin Romanya'ya geliş amacını, Filyos Karma Endüstri Bölgesi ve Filyos Limanı Projelerini, Filyos ve Köstence Limanı benzerliklerini ve kurulacak işbirliğinin bölge için önemini ifade etmiştir.

Gerçekleştirilen ziyaret karşılıklı hediye takdiminin ve hatıra fotoğrafı çekilmesinin ardından sona ermiştir.

Bükreş Ticaret ve Sanayi Odası Ziyareti (28 Mayıs 2014)

Heyetimizin programın dördüncü gününde resmi ikinci teması Bükreş Ticaret ve Sanayi Odasına yönelik gerçekleşmiştir. Heyetimiz, Romanya Ticaret ve Sanayi Odası Başkan Yardımcısı ve Bükreş Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Sorin DIMITRU tarafından karşılanmıştır.

Romanya TSO Başkan Yardımcısı ve Bükreş TSO Başkanı Sorin DIMITRU, Bükreş TSO'nun genel yapısı ve tarihi hakkında kısa bilgi vermiştir. Romanya işadamları olarak Türkiye'ye olumlu baktıklarını ve AB üyeliği yolunda koşulsuz destek verdiklerini iletmiştir. Türkiye ile ilgili birçok forum düzenlendiğini, yakın zamanda Ankara'da düzenlenen bir işadamları toplantısına katıldıklarını ifade etmiştir. Demir çelik sektörünün bölge ve iki ülke için öneminden, Erdemir'in Romanya'da yaptığı yatırımlardan, Bükreş TSO'nun üye

profilinden, İstanbul Ticaret Odası ile yapılan anlaşmadan ve karşılıklı olarak iki ülke işadamların yapacağı yatırımların öneminden bahsetmiştir. Ziyaret esnasında da bir proje sunmak istediklerini, Köstence Mangalia Limanında Bükreş TSO olarak arsa sahibi olduklarını bunu Türk yatırımcılara açmak istediklerini, burada ağır sanayi başta olmak üzere her türlü yatırımlara açık bir alan bulunduğunu ve arsaya yönelik talepleri değerlendirmek istediklerini ifade etmişlerdir.

BAKKA Genel Sekreteri Sayın Faruk TEZEL de, Türkiye'deki bölgesel kalkınma ajansları yapılanmasından, ajansların görev ve yetkilerinden bahsettiklerin sunumlarında Batı Karadeniz Bölgesi hakkında da bilgilendirme yapmışlardır.

Romanya TSO Başkan Yardımcısı ve Bükreş TSO Başkanı Sorin DIMITRU da Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı'nın İngilizce sunumunun ve yapılan toplantıya ilişkin detayların tüm üyelerine mail ile iletileceğini ifade ederek, söz konusu ziyaretin ilk adım olması ve devamlı etkileşim içerisinde olunmasını istediklerini ifade etmişlerdi.

Heyetimizi temsilen Zonguldak Valisi Sayın Ali KABAN da bu ziyaretin bir başlangıç olduğunu, kurulan irtibatın sürekli hale getirilmesi gerektiğini, konuyla ilgili her tür desteğin verileceğini, ticaret müşavirliğinin yanı sıra ajansın da konuyu takip edeceğini belirtmiştir.

Gerçekleştirilen toplantı karşılıklı hediye takdiminin ve hatıra fotoğrafı çekilmesinin ardından sona ermiştir.

Romanya Türk İş Adamları Derneği (TİAD) Ziyareti (29 Mayıs 2014)

Romanya Teknik Çalışma Ziyaretinin son gününde heyetimiz resmi temaslarına Romanya Türk İş Adamları Derneği (TİAD) ile başlamıştır. Heyetimizi TİAD Yönetim Kurulu Başkanı Aykut AKBULUT karşılamış gerçekleşen görüşmede, TİAD Yönetim Kurulu Üyeleri, Genel Sekreter Güven Güngör ve T.C. Bükreş Ticaret Müşaviri Bahadır Necat hazır bulunmuştur.

Romanya Türk İş Adamları Derneği (TİAD) Yönetim Kurulu Başkanı Aykut Akbulut heyetimizi Romanya'da ağırlamaktan duydukları memnuniyeti ifade etmiş ve dernek hakkında bilgi vermiştir. Sayın Akbulut, TİAD'ı Romanya'da bulunan işadamları ile 1993 yılında kurduklarını, TİAD'ın politik olmayan ve kar amacı gütmeyen bir sivil özel toplum kuruluşu olduğunu ifade etmiştir. Derneğin üye profilinin elektrik-elektronik, kimya ve plastik, taşımacılık, makine imalatı, sanayi, ticaret, finans-bankacılık, gıda, hazır giyim, turizm, inşaat ve buna benzer birçok alanda faaliyet gösteren üst düzey Türk şirketlerinden oluşmakta olduğunu vurgulamıştır. Derneğin ayrıca etkin lobi faaliyetleri yürüterek Türkiye ve Romanya arasındaki ekonomik, sosyal ve kültürel ilişkilerin geliştirilmesine katkıda bulunmak temelinde birçok alanda faaliyet göstermekte olduğunu da ifade etmiştir.

Sayın AKBULUT, TİAD'ın her türlü fuar, konferans ve tanıtımlara katılım sağlayarak Türk firmalarının Romanya'da pazar paylarını artırmaları ve Türk malları için olumlu imaj oluşturulması yönünde faaliyetlerinin de bulunduğunu, TİAD'ın Türk İş Adamları Dernekleri Avrupa Federasyonu (TİDAF) üyesi ve ikinci başkanı, aynı zamanda da TİDAF'ın Balkanlar Bölge sorumlusu olduğunu eklemiştir.

Romanya ve Bükreş Ticaret ve Sanayi Odası'nda (CCIRB- Camera de Comert şi Industrie a Romaniei şi a Municipiului Bucureşti) 2 üye ile temsil edilme ve seçme hakkına sahip bir kuruluş olan TİAD'ın aynı zamanda Romanya Ticaret ve Sanayi Odası'nda, Uluslararası Ticaret Odası'nın (ICC) Ticaret ve Yatırım Komisyonu'nda yer aldığını da paylaşılmıştır.

Sayın Aykut AKBULUT'un TİAD'ın Romanya'daki Türk Sermayesinin %90'ını temsil ettiklerini vurguladıkları konuşmalarının ardından heyetimiz adına söz alan Zonguldak Valisi Sayın Ali KABAN, Romanya'daki temaslarında beklenilenin üzerinde bir potansiyel ile karşılaştıklarını, Romanya'daki soydaşlarımızın gerek siyasi-idari yapıda gerekse ekonomide etkin yer almasından duydukları memnuniyeti ifade ederek Romanya ile ilişkilerin geliştirilmesi yönündeki düşüncelerini paylaşmıştır.

Ardından T.C. Bükreş Ticaret Müşaviri Bahadır NECAT gerçekleştirdikleri sunum ile Romanya'da yatırım yapmak isteyen Türk firmalarına hangi sektörde ve alanda yatırım yapabilecekleri hususunda yönlendirmede bulunabilmek adına geliştirdikleri sistemi ve programı detayları ile aktarmışlardır. Sayın NECAT'ın geliştirdikleri program heyetimizin oldukça ilgisini çekmiş ve söz konusu çalışma hususunda devam eden görüşmelerin yapılması planlanmıştır.

Toplantı TİAD Genel Sekreteri Güven GÜNGÖR'ün Romanya'nın demografik yapısı, ekonomisi, ulaşımı, eğitim sistemi, organize sanayisi, AB üyeliği, enflasyonu, büyüme grafiği, ithalat ve ihracatı, doğrudan yabancı yatırımcıların etkinliği, yatırım potansiyeli olan sektörler, tarımsal gelişimi ve neden Romanya'ya yatırım yapılması gerektiğini anlatan sunumu ile devam etmiştir.

Gerçekleştirilen toplantı karşılıklı hediye takdiminin ve hatıra fotoğrafı çekilmesinin ardından sona ermiştir.

Bükreş Büyükşehir Belediye Başkanlığı Ziyareti (29 Mayıs 2014)

Teknik Çalışma Ziyaretini gerçekleştiren heyetimizin 29 Mayıs günü ikinci resmi teması ise Bükreş Büyükşehir Belediyesi'ne yönelik gerçekleştirilmiştir. Bu ziyarette heyetimizi Bükreş Büyükşehir Belediyesi Protokol Müdürü Catalin Grosu karşılamıştır. Bükreş Büyükşehir Belediye Başkanı Sorin Mircea OPRESCU gerçekleştirilen toplantıda konuşmalarına heyetimizin gerçekleştirdiği ziyaretten duydukları memnuniyeti dile getirerek başlamışlardır.

Sayın OPRESCU, İstanbul ve Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlarının dostu olduğunu, Türkiye'de gelişmeleri yakından takip ettiğini, birçok ülkede kriz yaşanırken Türkiye'nin Gayrı Safi Milli Hasılası'nı arttırdığını ve bunun ülkenin büyüdüğünün göstergesi olduğunu, aynı zamanda bu gelişmenin Türklerin ne kadar çalışkan olduğunun da bir göstergesi olduğunu ifade etmiştir.

OPRESCU konuşmalarında Bükreş Belediyesinin sorunların da Türkiye'de belediyelerin sorunları ile benzerlik taşıdığını belirtmiştir. Çocuklar ve yaşlıların sorunlarının önemli olduğunu ve bunları çözmeye çalıştığını ifade etmiştir. Sağlık açısından Türkiye'nin çok ileride olduğunu özellikle özel hastanelerin Türkiye'de çok iyi olduğunu vurgulamıştır. Belediye olarak Bükreş'teki Türklere yardımcı olmaya çalıştıklarını, Büyükelçilik ve Türk İş Adamları Derneği ile iyi ilişkiler içerisinde olduklarını vurgulamıştır.

Türkiye'nin büyük projeler yaparak AB fonlarından daha çok yararlandığını ifade etmiştir. Çok büyük projeleri Türkiye ile ortak yapabileceklerini söylemiştir.

Zonguldak Valisi Sayın Ali KABAN da heyet başkanı olarak Büyükşehir Belediye Başkanı Sayın Sorin Mircea OPRESCU'ya ilgilerinden dolayı memnuniyetini ifade etmiştir.

Gerçekleştirilen görüşme karşılıklı hediye takdiminin ve hatıra fotoğrafı çekilmesinin ardından sona ermiştir. Bükreş Belediye Başkanlığı ile yapılan görüşme ile heyetimizin Romanya Teknik Çalışma Ziyareti kapsamında resmi programı tamamlanmış bulunmaktadır.

Türk Şehitliği Ziyareti (29 Mayıs 2014)

Heyetimiz T.C. Bükreş Büyükelçiliğinin daveti üzerine İç İşleri Bakan Yardımcısı Sayın Osman GÜNEŞ ve heyeti ve Adalet Bakan Yardımcısı Veysi KAYNAK ve heyeti ile birlikte Bükreş'te yer alan Türk Şehitliğini ziyaret ederek resmi törene katılım sağlamıştır.

Heyetimizin Romanya'daki temasları Türk Şehitliğinde gerçekleştirilen töreni takiben T.C. Bükreş Büyükelçiliğinin verdiği akşam yemeği ile sona ermiş ve heyetimiz aynı gün Bükreş Havaalanından İstanbul'a hareket etmiştir.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRMELER

Güney Doğu Avrupa'nın nüfus olarak en büyük pazarı konumundaki, cari açığını her geçen gün kapatan, 2009 dünya ekonomik krizinden sonra GSMH'sini düzenli olarak arttıran, AB üye ülkeleri içerisinde büyüme potansiyeli açısından 3. sırada yer alan, verimli tarım arazileri, düşük arazi fiyatları ve işgücü maliyetleri ve AB fon desteği ile AB pazarına açılma kolaylığı gibi unsurları yanı sıra Karadeniz'e sınır oluşu ve Karadeniz sınırındaki önemli limanlardan biri olan Köstence Limanı ile TR81 Düzey 2 Bölgesi açısından stratejik diplomatik ve ticari ortak ülke niteliğiyle Romanya Teknik Çalışma Ziyareti organize edilmiştir.

Romanya'da Türklerin ve soydaşlarımızın gerek politik, gerekse ekonomik açıdan etkin konumda bulunduklarının gözlendiği teknik çalışma ziyareti kapsamında yapılan toplantı ve görüşmeler yeni işbirliği fırsatları ve program taslakları oluşmasına etki etmiştir.

Teknik çalışma ziyareti öncesinde TR81 Düzey 2 Bölgesinin Karadeniz'e sınırı bulunan ülkeler arasında en önemli ticari ortaklarından biri olan ve Ukrayna'da yaşanan güncel sorunlar sebebiyle bölgenin ikili ticari ilişkilerinin potansiyel gelişme kaydetme ihtimali göz önünde bulundurularak gerçekleştirilen ziyaret sonrasında heyetimiz üyeleri, beklentilerin üzerinde yatırım ve işbirliği potansiyeli keşfettiklerini dile getirmişlerdir.

Filyos Limanının faaliyete geçmesini takiben Köstence Limanı ile işbirliği kurulması hususunda ön görüşmelerin yapılmış olması ve İstanbul-Köstence Feribot seferlerinin yeniden başlatılması durumunda, söz konusu hatta Zonguldak'ın dâhil edilmesi veya Zonguldak-Köstence seferlerinin başlatılabilmesi hususunda fikir alışverişinde bulunulan ziyaret boyunca heyetimiz program kapsamında görüşme yapılan kurumlar ile devamlı işbirliği geliştirme niyetlerini ifade etmişlerdir.

Ziyaret esnasında Romanya Türk İşadamları Derneği aracılığıyla siber güvenlik yazılımları hususunda işbirliği yapılması gündeme alınmıştır. Bu kapsamda gerçekleştirilen toplantıda Romanya vatandaşlarının yazılıma yatkınlıkları, görüşme yapılan firmanın Romanya'da kurulu özgün siber güvenlik yazılım araçlarına sahip olduğu, birçok ülkeye danışmanlık verdiği bilgisi edinilmiştir. Söz konusu firma ile Zonguldak'ta kurulan siber güvenlik timi arasında ortak tatbikatlar yapılması, çalıştaylar düzenlenmesi ile de Romanya ile Türkiye ve özelinde bölgemiz açısından işbirliği yapılabilecek hususlara bir yenisi daha eklenmiştir.

Yapılan görüşmeler, görüşme yapılan kurumların heyetimize ve Türklere yönelik ilgisi ve Romanya'daki iş ve yatırım potansiyeli dikkate alınarak söz konusu teknik çalışma ziyaretinin ticari bir heyet ile yeniden programlanması ve 2. Teknik çalışma ziyaretini takiben ikili ticari işbirliklerinin gelişiminin takip edilmesi düşünülmektedir. Ayrıca 26 Haziran 2014 tarihinde gerçekleştirilmesi planlanan İhracat Zirvesi etkinliği kapsamında "Romanya'da İş ve Yatırım Fırsatları ile Romanya'ya İhracat" başlıklı sunumları ile Romanya TİAD Başkanlığının Zonguldak'a davet edilmesi planlanmaktadır. Ek olarak B2B görüşmeleri de içerir şekilde Türk-Roman Ekonomi Günü organize edilmesi ve çalışma ziyaretinin akabinde hazırlanan işbu raporun da arz edilerek planlanan devam niteliğindeki programların görüşülmesi amacıyla bir değerlendirme toplantısı gerçekleştirilmesi öngörülmektedir.